

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การสร้างมุขตลกในเรื่องซ้ำชั้นของล้านนา

ชื่อผู้เขียน

นางสาวหทัยวรรณ ไชยะกุล

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาภาษาและวรรณกรรมล้านนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รุ่งเรืองศรี ประธานกรรมการ
ผศ.ทรงศักดิ์ ปรารักษ์วัฒนากุล กรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.ชาวัลด์ ชุนดิอุส กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างมุขตลกในเรื่องซ้ำชั้นของล้านนา และความสัมพันธ์ของ "คน" ในสังคมล้านนา ที่สะท้อนจากเรื่องซ้ำชั้น โดยรวบรวมข้อมูล และประมวลสืบสร้างข้อมูลจากแถบบันทึกเสียงของสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ซึ่งเป็นนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยเฉพาะที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับมุขตลก จากนั้นจึงนำมาจำแนกข้อมูลตามแนวคิดของรูปแบบนิทาน(Form) ในเชิงคติชนวิทยา

จากการรวบรวมเรื่องซ้ำชั้นของล้านนารวมทั้งสิ้น 740 เรื่อง ผู้วิจัยพบว่าพฤติกรรมแสดง 17 พฤติกรรม ที่กระจายตามกลุ่มตัวละครทั้ง 8 กลุ่ม เป็นการสร้างมุขตลกในเรื่องซ้ำชั้นของล้านนาพฤติกรรมแสดงดังกล่าวได้แก่ การใช้กลลวง เรื่องเกี่ยวกับเพศ ความหลงลืม-ขาดสติ ความโง่-ฉลาด ความละโมภ-ตระหนี่ เรื่องไม้-ไอ้อวด ความเข้าใจผิด ความกลัวเสียหน้า การเหยียดหยัน ความเก็งงอน ความเขินอาย ความกลัวเกินเหตุ การกล่าวหาที่ผิด ความเก็งจคร้าน ชีวิตผกผัน ความโกรธ และการใช้ภาษาสื่อสาร พฤติกรรมแสดงที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดคือ การแสดงความโง่-ฉลาด ของตัวละครรองลงมาคือ ความเข้าใจผิดและการใช้กลลวง ส่วนพฤติกรรมแสดงที่ใช้น้อยที่สุดคือ ความเก็งงอน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า การสร้างมุขตลกในเรื่องซ้ำชั้นของล้านนากำหนดให้ตัวละครมีพฤติกรรมแสดงอย่างน้อย 1 พฤติกรรม แต่ไม่เกิน 4 พฤติกรรม กล่าวคือ ตัวละครในเรื่องซ้ำชั้นของล้านนาที่มีพฤติกรรมแสดง 1 พฤติกรรม มีจำนวน

366 เรื่อง พฤติกรรมแสดง 2 พฤติกรรม มีจำนวน 323 เรื่อง พฤติกรรมแสดง 3 พฤติกรรม มีจำนวน 48 เรื่อง และพฤติกรรมแสดง 4 พฤติกรรม มี 3 เรื่อง

ในด้านความสัมพันธ์ของ "คน" ในสังคมล้านนาที่สะท้อนจากเรื่องขำขัน ผู้วิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ของ "คน" ในสังคมล้านนาจัดแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มคนในครอบครัว กลุ่มคนในชุมชน กลุ่มผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง และกลุ่มคนต่างถิ่น ต่างชาติ และต่างชาติพันธุ์ อย่างไรก็ตาม ในด้านบทบาทและความสำคัญของเรื่องขำขัน นอกจากจะสร้างความสนุกสนานแล้ว ยังเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมโดยอ้อมอีกด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title

The Use of Humour in Lanna Jests

Author

Ms. Hataiwan Chaiyakul

M.A.

Lanna language and Literature

Examining Committee :

Prof. Dr. Udom Roongruangsri	Chairman
Assist. Prof. Sonsak Prangwatthanagun	Member
Prof. Dr. Harald Hundius	Member

Abstract

The purpose of this thesis is to study "The Use of Humour in Lanna Jests" and the relationship of people in Lanna society as reflected in the stories. Data was collected and reconstructed from the Social Research Institute, Chiangmai University as well as from Lanna folktales, especially those that are humorous. After that, those tales were classified according to principles of folklore.

In 740 humorous Lanna jests, 17 behaviour were found in 8 character groups. These actions involved deception, gender, forgetfulness and loss of consciousness, stupidity and cleverness,

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

greed and stinginess, lies and exaggeration, misunderstanding, fear of loss of face, ridiculoudness, unwillingness, embarrassment, excessive worry, false accusation, laziness, drastic changes in life, anger, and language.

The most common behaviour concerned the stupidity and cleverness of the characters; next were misunderstanding and deception. The least used behaviour was unwillingness. In addition, it was found that characters in humourous Lanna jests exhibit 1-4 behaviour types. The characters exhibiting 1, 2, 3, and 4 behaviour types involved 366, 323, 48 and 3 tales, respectively.

As for the relationship of people in Lanna society as reflected in the stories, 4 groups were identified : family, community, those who govern and those governed, and people from different places and of different ethnicity.

In any case, the role and importance of humourous Lanna jests not only delight, but also constitute one indirect means of helping control the behaviour of people in society.